

Hoiame oma inimesi,
hoolime oma kodukandist!

NR 11
DETSEMBER
2021

Lääne-Nigula valla ajaleht

Jõulutervitus

Aga ingel ütles neile: „Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale“
(Lk 2: 10)

Jumal ei jäta oma rahvast ka kõige keerulisemal ja raskemal ajal. Las kasvada rahu meie südames, las särada rõõm meie silmades, las olla mõistmist ja kannatlikkust igas päevas ja jutuajamises. Hoidke ennast ja üksteist!
Õnnistatud jõuluaega

EELK Lääne praostkond

Jõulutervitus

Mikk Lõhmus
Volikogu esimees

Aastaring on varsti täitumas. Paar nädalat on veel jäänud, siis algab juba uus aasta. Enne, kui need aasta viimased päevad otsa saavad, peame kõik koos veel kõige ilusamaid pühi – Jõule.

Jõuluaeg on ju imede aeg. Päkapike otsivad häid tegusid ning neid leides poetavad sussi sisse üllatusi. Koolilapsed ootavad juba vaheaega ning Jõuluvana, täiskasvanud aga vabu päevi. Kaugemal elavad pereliikmed saavad tavaliselt pühade aegu kokku ning nauditakse koosolemise aega. Aasta võetakse kokku.

2021. aasta on olnud vastuoluline ja tormiline. Nii vallas kui muidugi ka kogu Eestis. Valimised viivad paratamatult valla igapäevaelu rööbastest välja, kuid nüüd on tõine rütm taastumas, lubaduste andmise aeg läbi ja käes aeg tööle hakata ning tegeleda Lääne-Nigula elu paremaks muutmiseks – ükskõik mis nimekirjas siis keegi kandideeris. Hoiame kõik rahulikku meelt ja teeme koostööd.

Eraldi tahan tänada valla suurimat väärtust, meie inimesi – õpetajaid ning õpetaja abiseid, koolipsühholooge ja eripedagooge, raamatukoguhoidjaid ja sotsiaaltöötajaid, noortekeskuse tegevusjuhendajaid ja lasteasutuse kokkasid, tublisid ametnikke ja kultuuritöötajaid, samuti kõik teisi.

Järgmiste aastate suuremad väljakutsed on seotud just inimeste hoidmise ja motiveerimisega, sest just nemad loovad selle teenuse, mille pärast Lääne-Nigulas tahetakse elada ja siia elama tulla.

Käesoleva aasta viimasteks päevadeks soovin igasse kodusse ja südamesse rahulikku advendi- ja õnnistatud jõuluaega!

Advendi ja jõuluaeg Lääne-Nigula valla kirikutes

EELK Lääne praostkonna kogudustes Lääne-Nigula vallas toimuvad jõuluaja sündmused

Kullamaa Püha Johannese koguduses

P, 19. dets kl 11 IV advendi jumalateenistus armulauaga kirikus.
R, 24. dets kl 17.30 jõulukontsert; **kl 18** jõululaupäeva jumalateenistus kirikus.
L, 25. dets kl 11 1. jõulupüha jumalateenistus armulauaga kirikus.
P, 26. dets kl 11 2. jõulupüha jumalateenistus armulauaga kirikus.
R, 31. dets kl 18 vana-aastaõhtu palvus kirikus.
P, 2. jaan kl 11 jõuluaja 2. pühapäeva jumalateenistus armulauaga kogudusemajas.

Lääne-Nigula Püha Nikolause koguduses

P, 19. dets kl 12 IV advendi jumalateenistus.
R, 24. dets kl 17 jõuluõhtu jumalateenistus.
P, 26. dets kl 12 II jõulupüha jumalateenistus.
R, 31. dets kl 17 vana-aastaõhtu jumalateenistus.
P, 2. jaan kl 12 uusaasta jumalateenistus.

Martna Püha Martini koguduses

P, 19. dets kl 13 IV advendi jumalateenistus armulauaga; **kl 14** koguduse jõululõuna kogudusemajas.
R, 24. dets kl 13 jõululaupäeva jumalateenistus kirikus.

R, 31. dets kl 13 vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga kogudusemajas.
P, 2. jaan kl 13 jumalateenistus armulauaga kogudusemajas.

Noarootsi Püha Katariina koguduses

R, 24. dets kl 15 jõuluõhtu jumalateenistus Noarootsi kirikus; **kl 17** jõuluõhtu jumalateenistus Rooslepa kabelis.
R, 31. dets kl 14 vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga Noarootsi kirikus.
Nõva Püha Olevi koguduses
R, 24. dets kl 16 jõuluõhtu jumalateenistus.
P, 26. dets kl 11 jõuluaja 1. pühapäeva jumalateenistus.
R, 31. dets kl 16 vana-aastaõhtu jumalateenistus.
P, 9. jaan kl 11 jumalateenistus.

Piirsalu koguduses

P, 19. dets kl 13.30 IV advendi jumalateenistus armulauaga kirikus.
R, 24. dets kl 14 jõululaupäeva jumalateenistus kirikus.
R, 31. dets kl 15.30 vana-aastaõhtu palvus kirikus.
P, 2. jaan kl 13.30 jõuluaja 2. pühapäeva jumalateenistus armulauaga kogudusemajas.

Volikogu esimehe veerg

Lääne-Nigula volikogu alustas teiselt

Mikk Lõhmus
Volikogu esimees

Lääne-Nigula volikogu on selle artikli kirjutamise ajaks pidanud 2 istungit ja kolmas istung on plaanis 9. detsembril. Volikogu esimesed valimised järgsed istungid on käivitamise aeg. Nii ka meil, kus 12. novembril toimunud istungil valiti 15 häälega volikogu esimeheks Mikko Lõhmus (Neeme Suur sai 8 häält) ja sama häälte arvuga sai aseesimeheks Hardi Rehkalt (Neeme Suur sai 8 häält). Vastavalt seadusele kuulati ära ka vallavalitsuse tagasiastumise palve.

18. novembril toimunud volikogu istung oli juba pikem ja teiselt. Oluliseks ülesandeks oli volikogu komisjonide esimeeste ja aseesimeeste valimine ning komisjonide koosseisude kinnitamine. Vastavalt seadusele valitakse esimees ja aseesimees ühel hääletusel – kes saab rohkem hääli, on esimees ja kes vähem, see aseesimees. Kuna iga komisjoni esimehe kandidaadile sai esitada küsimusi, siis võttis protseduur aega,

aktiivsemate küsimuste esitajatenä toon välja Ago Kirsipuu, Einar Pärnpuu, Janek Loorensi ning Gertu Lorentsi, aga küsimusi esitasid ka teised. Valitud komisjonide esimehed, aseesimehed ja kinnitatud komisjonide koosseisud leiate altpoolt.

Soovin siinkohal tunnustada kõiki volikokku valitud nimekirja hea koostöö eest volikogu komisjonide töövaldkondade ja koosseisude kokkuleppel, need hääletused olid ühehäälsed.

Lisaks komisjonidega seonduvale kiideti istungil heaks noortevolikogu koosseis, kinnitati vallavanema konkursi kord ning moodustati komisjon vallavanema kandidaadi sõelumiseks koosseisu Mikko Lõhmus, Jaanus Ratas, Hardi Rehkalt, Arvo Ninn ja Janek Loorens. Vallavanema kandidaatide avaldused peavad olema laekunud 6. detsembriks ja kui kõik läheb edukalt, siis on kuu viimases volikogus võimalik uus vallavanem ära valida.

Toimus ka valla põhimääruse muutmise I lugemine.

18. novembri volikogus asusime suure sammu avatud valitsemise suunas kui katsetasime volikogu istungi otseülekannet. Kui esimest korda saatsid tehnilised viperused ja mingil hetkel heli katkes, näitas ülekannet vaadanute/kuulanute arv seda, et huvi volikogu töö vastu on suur, valitud suund õige ja neid ülekandeid tuleb kindlasti jätkata.

Järgmine volikogu istung on kavandatud 9. detsembrile, kui päevakorras on muuhulgas osaval-

Pilt komisjonide esimeestega

dade põhimääruste kinnitamine. Detsembrikuus tuleb koguneda ka teist korda, et arutada 2022. eelarvet, vallavanema valimist ning vallavalitsuse struktuuri küsimusi.

Lõpetuseks tahan veelkord avaldada suurimat tänu meie senisele vallasekretärile Kersti Lipule, kes otsustas siirduda vastu uutele väljakutsetele ning soovida uues ametis edu uuele vallasekretärile Airi Läänemetsale.

Lääne-Nigula Vallavolikogu komisjonide koosseisud

Arendus- ja eelarve komisjon

1. Tenno Laanemets - komisjoni esimees
2. Kadi Paaliste - komisjoni aseesimees
3. Ago Kirsipuu
4. Mikko Lõhmus
5. Elle Ljubomirov
6. Hardi Rehkalt
7. Malle Sepp

8. Neeme Suur
9. Sven Köster

Majandus- ja planeerimise komisjon

1. Marek Topper - komisjoni esimees
2. Arvo Ninn - komisjoni aseesimees
3. Lea Lai
4. Einar Pärnpuu
5. Andrus Eilpuu
6. Risto Roomet
7. Ivo Karindi
8. Erlend Kotkas
9. Janek Loorens

Hariduskomisjon

1. Jaanus Ratas - komisjoni esimees
2. Oliver Tammemägi - komisjoni aseesimees
3. Kaidi Silver-Schöbe
4. Riina Gilden
5. Jaanus Mägi
6. Kristi Kivipuur
7. Ahto Lääts
8. Kaja Rüütel
9. Aivi Aasmäe

Kultuuri- ja spordi komisjon

1. Kadri Lukk - komisjoni esimees
2. Kaido Rehkalt - komisjoni aseesimees
3. Ülle Schönberg
4. Renek Loorens
5. Mati Kallemets
6. Aare Vaalma
7. Ülle Heinleht
8. Peeter Kallas
9. Anneli Riisalu

Sotsiaalkomisjon

1. Hardi Rehkalt - komisjoni esimees
2. Aivar Oruste - komisjoni aseesimees
3. Ülle Heinleht
4. Gertu Lorents
5. Kenneth Johannes Nyholm
6. Andrus Post
7. Marje Viigipuu
8. Annika Altmäe
9. Marge Kanna

Külaelukomisjon

1. Risto Roomet - komisjoni esimees
2. Lauri Lilleoks - komisjoni aseesimees
3. Argo Kliss
4. Jüri Bachman
5. Uku Tulev
6. Heneli Leesik
7. Eve Tamm-Hinno
8. Ebekai Härm
9. Piret Pärnapuu

Revisjonikomisjon

- Neeme Suur - komisjoni esimees
3. Jaanus Ratas - komisjoni aseesimees
4. Erlend Kotkas
5. Tenno Laanemets
6. Elvo Leppmaa

Märkame ja tunnustame

Võtke korraks aeg maha ja mõelge lõppeva aasta peale, kindlasti meenub vahvaid tegusid ja toimekaid inimesi, kes väärivad meie tänu ja tunnustust.

Lääne-Nigula vallavolikogu kõrgeim tunnustus on valla aukodaniku tiitel, mis antakse isikule erilise auavaldusena Lääne-Nigula vallale elutööna osutatud väljapaistvate teenete eest ning sellega kaasneb valla vapimärk.

Varasematel aastatel on Lääne-Nigula valla aukodanikuks nimetatud Leevi Reinaru, Vladimir Belovas, Jaak Mullo, Saamo Heldema, Ülo Loorens, Vaike Liiv, Juhani Lukk, Hedvig Kokk, Aili Nõupuu, Viive Ernesaks, Laine Belovas ja Jaanus Mägi.

Lääne-Nigula vallavalitsuse suurimateks tunnustusteks on suur teenetemärk või teenetemärk, mis antakse austusavaldusena inimesele, kes on töös, õpingutes, kodanikuühiskonna tegevuses või muul moel oma isikliku tegevusega kaasa aidanud Lääne-Nigula valla sotsiaalsele, majanduslikule ja kultuurilisele arengule ning on saavutanud valla, maakonna, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil silmapaistvaid tulemusi.

Lääne-Nigula valla Aasta tegu tiitliga tunnustatakse erinevates valdkondades silmapaistnud inimesi, asutusi, organisatsioone, kelle tegevuse läbi on 2021 aastal muutunud paremaks meie igapäevaelu kogukondades või vallas tervikuna.

Ootame ettepanekuid tunnustamiseks tiitliga aasta noor, aasta ettevõtja, aasta kultuuritegu, aasta sporditegu, aasta haridustegu, aasta tegu. Aasta tegu kategooriasse saab esitada ettepanekuid, mis eelnevasse loetellu ei sobitu, näiteks kandidaat on panustanud kogukonna ühtekuuluvus- ja arendustegevusse, korraldanud olulise tähtsusega ettevõtmisi, toonud vallale tuntuks ja kujundanud valla head mainet.

Lääne-Nigula vallavalitsus ootab ettepanekuid, keda tunnustada Lääne-Nigula valla aukodaniku, valla teenetemärkide ning 2021. aasta tegu tiitlitega!

Ettepanekuid tunnustamiseks saavad esitada kõik Lääne-Nigula valla elanikud ja Lääne-Nigula vallas tegutsuvad juriidilised isikud. **Ootame ettepanekuid 30. detsembriks 2021!**

Valla kodulehel <https://www.laenenigula.ee/tunnustamine> on leitavad taotluste vormid ning ettepanekuid ootame e-posti aadressile vv@laenenigula.ee või Haapsalu mnt 6, Taebala alevik.

Sireli detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamine

Lääne-Nigula Vallavalitsus on 30.11.2021. a korraldusega nr 2-3/21-524 võtnud vastu Risti alevikus koostatava Sireli tn 9 katastriüksuse 44101:001:0370 detailplaneeringu.

Detailplaneeringu ülesandeks on Sireli tn 9 jagamine 15-ks elumumaa sihtotstarbega krundiks. Lisaks on kavandatud 3 üldkasutatava haljasala krunti, millest ühele on jäetud ka võimalus rajada ümberkaudsetel elanikel oma aiamaad. Elamukvartalisese juurdepääsutee tarbeks on planeeritud 3 transpordimaa sihtotstarbega (007; L) krunti (Pos 19-21). Pos 19 krundile on planeeritud ka raudteejaama teenindav parkla, neile sihtotstarvete ja ehitusõiguse määramine, hoonestusala ja ehitusõiguse määramine; vajalike ehitiste, sealhulgas tehnoorkude ja rajatiste ning avalikule teele juurdepääsuteede määramine, ehitiste ehituslike tingimuste määramine.

Planeeritav tegevus on kooskõlas kehtiva Risti valla üldplaneeringuga, sest planeeringuala asub detailplaneeringu koostamise kohustusega alal ning perspektiivses elamuehituspiirkonnas.

Planeeringuala ei asu Natura alal ega kaitsealal, samuti puuduvad alal muud looduskaitsepiirangud.

Detailplaneeringule keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadus puudub, sest planeeritav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõigetes 1 ja 2 loetletud tegevusvaldkondadesse.

Detailplaneeringu lahenduse avalik väljapanek toimub Risti alevikus Lõuna tn 4 // Kooli, Risti raamatukogus lahtioleku aegadel 21.12.2021-10.01.2022.a ja valla veebilehel <https://www.laenenigula.ee/menetluses>

Avaliku väljapaneku kestel on kõigil isikutel õigus esitada detailplaneeringu kohta kirjalikke arvamusi.

Lääne-Nigula Vallavalitsus otsib osalise ja täiskoormusega

TUGIISIKUID ERIVAJADUSTEGA LASTELE
Palivere, Noarootsi ja Taebala piirkonnas

Tugiisik on lapse saatjaks ja suunajaks haridusasutuses.

Täpsema info saamiseks pöörduda lastekaitse spetsialisti poole.

Lastekaitse spetsialist
Lisett Randlepp
5292463

Sajad korteriühistud on tundnud huvi KredExi toetusmeetmete vastu

Alates kevadest nõustavad maakondlikud arenduskeskused (MAK) üle Eesti korteriühistuid tasuta erinevate KredExi toetuste, laenu ja käenduse teemal, Lääne maakonnas on nõustamist soovinud kolm ühistut.

„KredEx teeb alates kevadest koostööd maakondlike arenduskeskustega, et pakkuda ühistutele ja tulevikus ka eraisikutele parimat võimalikku kohapealset nõustamist ning seda kohalike olusid hästi tundvate ekspertide poolt,“ lausub KredExi eluaseme- ja energiatõhususe osakonna juht Triin Reinsalu. „Esimeste kuude statistika näitab, et tegemist oli väga vajaliku teenusega, kuna nõustamisvõimalust on kasutanud erinevates maakondades kokku 430 ühistut.“ Sihtasutus Läänemaa juhataja kt Grete Kindel julgustas ühistuid aktiivselt ühendust võtma, kuna nõu saab kõigi korterelamutele suunatud KredExi teenuste ehk nii renoveerimislaenu, käenduste kui ka rekonstrueerimistoetuste vastu. „Senise tagasiside kohaselt peetakse väga positiivseks just võimalust infot oma kodukohast saada, kuna see annab lisamotivatsiooni ja lihtsustab korterelamu uuendamise ja energiatõhususe suurendamisega edasi liikumiseks,“ lausub Grete Kindel.

Ühistud võivad maakondliku arenduskeskuse konsultandi kutsuda ka korteriühistu koosolekule, et ühistuliikmed saaksid otse eksperdit neid huvitavaid erinevaid küsimusi küsida. „Usume, et järgmisel aastal, kui on lähenemas uus taotlusvoor, kasvab ka ühistute huvi konsultante koosolekule kutsuda,“ lisas ta.

Eelmisel aastal jagati korterelamutele erakorraliselt 100 miljonit eurot toetust, millega tehakse korda umbes 310 maja Eestis. Järgnevatel aastatel jagab KredEx toetustena stabiilselt 50-60 miljonit eurot aastas ehk igal aastal saab korda teha vähemalt paarsada maja.

Maakondlikust arenduskeskusest saavad korteriühistud abi küsida nii erinevate teenuste tingimuste ja sobivuse kohta, taotluste nõuete, ajakava ja vajalike tähtaegade kohta. Vajadusel pakuvad konsultandid abi ka KredExi taotluse täitmisel ja esitamisel.

Nõustamisteenust saavad ühistud kasutada 14 arenduskeskuses üle Eesti, vaid Harjumaal pakub konsultatsiooni arenduskeskuse asemel endiselt KredEx.

KredEx pakub korterelamute korrastamiseks ja energiasäästu kasvatamiseks erinevaid toetusi, otselaenu ja käendust. Alates 2015. aastast on KredExi toel üle Eesti korda tehtud ligi 750 korterelamut.

Konsultatsiooni kasutamiseks tuleb korteriühistul võtta kohtumise kokkuleppimiseks ühendust Sihtasutuse Läänemaa konsultandiga, lähemalt leiab infot <https://laanemaa.ee/korteriuhistule/>

Fotojahi „Leiname pimedal sügiskuul üles helged hetked meie kodukandis“ kokkuvõte

Fotojahi raames koguti fotosid 18-ilt pildistajalt ja avalikkusele läks hindamiseks 25 pilti. Publiku lemmikuks osutus Lääne-Nigula valla Facebooki lehel fotojahi albumis 5. detsembriks kõige enim „Meeldib“ klikke kogunud foto autorilt Dirgis Jõemaa pildiga „Me ei saa omada päikest, küll aga kauneid ja romantilisi hetki tema seltsis“. Pilt on tehtud Matsalu Rahvusparkis 09.11.2021.

Suur tänu kõikidele tublidele osalejatele, kes jagavad enda poolt jäädvustatud kauneid vaateid ja helgeid hetki meie kodukandist! Piltidega saab tutvuda valla Facebooki lehel.

Võidutöö „Me ei saa omada päikest, küll aga kauneid ja romantilisi hetki tema seltsis“

Jaauari algusest on vingugaasiandur kohustuslik kõikides kodudes, kus on puukütteil töötav ahi, kamin, pliit või katel

Kui varasemalt oli vingugaasiandur kohustuslik nendes eluruumides, kus on korstnaga ühendatud gaasiseade, siis uue aasta algusest on andur kohustuslik ka kõikides nendes kodudes, kus on tahkekütteil töötav ahi, pliit, kamin või katel. Lisaks kodudele on vingugaasiandur uuest aastast kohustuslik ka mitteiluhoonetes, kus on tahkeküttega küttesüsteemid.

Vingugaas on nähtamatu vaenlane ja kõige hullema aitab ära hoida selle varajane avastamine. Paraku juhtub aga igal aastal mitmeid õnnetusi, kus vingugaas nõuab inimelu. Vingugaasist tulenevaid ohte ei tohi alahinnata ning vähim, mida igaüks enda ja lähedaste kaitseks teha saab, on paigaldada koju vingugaasiandur. „Kuna vingugaas on lõhnatu, värvitu ja maitsetu, on seda ilma vastava andurita võimatu tuvastada. Lisaks salakavalusele on see gaas ülimalt mürgine – see uinutab ohvri ja röövib temalt võimaluse ruumist iseseisvalt väljuda,“ selgitas Päästeameti ohutusjärelevalve osakonna juhataja Tagne Tähe. Vingugaasimürgistuse esmased sümptomid on uimasus, iiveldustunne ja peeringlus. Raskematel juhtudel võib mürgistus tuua kaasa ka neuroloogilised häired, kooma ja surma. Kõige tundlikumad on vingugaasimürgistuse suhtes lapsed ning hingamiseldute- ja vereringehaigusi põdevad inimesed ning eakad. Sageli ei osata kergemaid sümptomeid vingugaasiga seostada, mistõttu võib probleemi allikas tuvastamata jääda. Sel aastal on saanud vingugaasimürgistuse vähemalt 44 inimest, neist pooled on saanud mürgistuse küttesüsteemi rikke või vale kasutamise tõttu. „Selleks, et saatuslik vingumürgistus tekiks, piisab paraku vähesest. Tihti pääseb vingugaas tuppa liialt vara suletud ahju- või pliidi siibri tõttu. Sageli arvatakse, et ahi püsib soojem siis, kui sulgeda see ajal, kui sööd veel hõõguvad. Paraku selline teguviis soojavõitu ei too, küll aga suurendab ohtu, et vingugaas tungib tuppa. Seda on katsetatud ja testitud ning kõik pottsepad võivad seda kinnitada,“ rääkis Tähe. Teine sagedane põhjus, miks vingugaas saab ruumi tekkida, on tavasilmale raskesti avastatavad rikked kütteseadmes. Neid aitab õigeaegselt avastada küttesüsteemi iga-aastaselt hooldav korstnapühkija.

„Selleks, et ennetada vingugaasist põhjustatud surmasid, ongi uue aasta algusest vingugaasiandur kohustuslik kõikides nendes kodudes, kus on tahkekütteil töötav ahi, pliit, kamin või katel. Siia alla kuuluvad ka suvilad ja maakodud, kus küll igapäevaselt ei elata, kuid kus aeg-ajalt siiski pikemalt viibitakse ja ööbitakse. Samuti on andur edaspidi kohustuslik nendes mitteiluhoonetes, kus on tahkekütteil töötav küttesüsteem,“ selgitas Tähe. Vingugaasiandurile sobivaim koht sõltub erinevatest asjaoludest – nii kütteseadme tüübist, ruumide planeeringust, ventilatsioonisüsteemist, inimeste tavapärasest paiknemisest ruumides, aga ka ümbritsevast keskkonnast. Anduri paigaldamisel tuleb kindlasti järgida seadmega kaasas olevat kasutusjuhendit, sest vaid siis saab olla kindel, et andur töötab korrektselt ja annab ohust märku õigel ajal. Nagu kõikidel anduritel, on ka vingugaasianduril märgitud kasutusaeg, mida tuleb jälgida. Nii saab olla kindel, et andur on töökorras. Vananenud seade tuleb vahetada uue vastu. Kui vingugaasiandur annab ohust märku, tuleb ruumist võimalikult kiiresti lahkuda ning minna värse õhu kätte. Ruumist väljudes tuleb avada tuulutamiseks aknad ja kütteseadme siibrid. Kui enesetunne on halb ning mürgistussümptomid tugevad, tuleb helistada hädaabinumbri **112**.

Päästeamet teeb igapäevaselt kodunõustamisi, et ennetada õnnetustesse sattumist. Sel aastal on nõustatud 950 tahkeküttega kodu, vingugaasiandur oli neist kodudest vaid 35%. Kuna pühad on lähenemas ja jõulud on andmise aeg, on hea mõte pakkida sõprade ja lähedaste kingikotti ka elupäästev vingugaasiandur.

Päästeamet

Austatud kirikulised, kogukonnaliikmed, külalised!

Lääne-Nigulas on pika ajalooga kirik, mis on ehitatud 13. sajandil. Kiriku 52-meetrine torn on valminud 1760. aastal. Tornist avaneb kaunis vaade ümbruskonnale. Lääne-Nigula kogudus soovib olla osa kogukonnast, korraldada kirikukontserte, ekskursioone kirikusse. Koguduse soov on renoveerida kirikutorn ja see külastajatele avada.

Torni pääsemiseks on vaja tagada eelkõige ohutus: parandada tuleb trepp, paigaldada turvapiirded, käsipuud. Tööde teostamisel soovime kasutada kohalike firmade toodangut ja töökäsi. Esialgne hinnapakumise on 14 596 €.

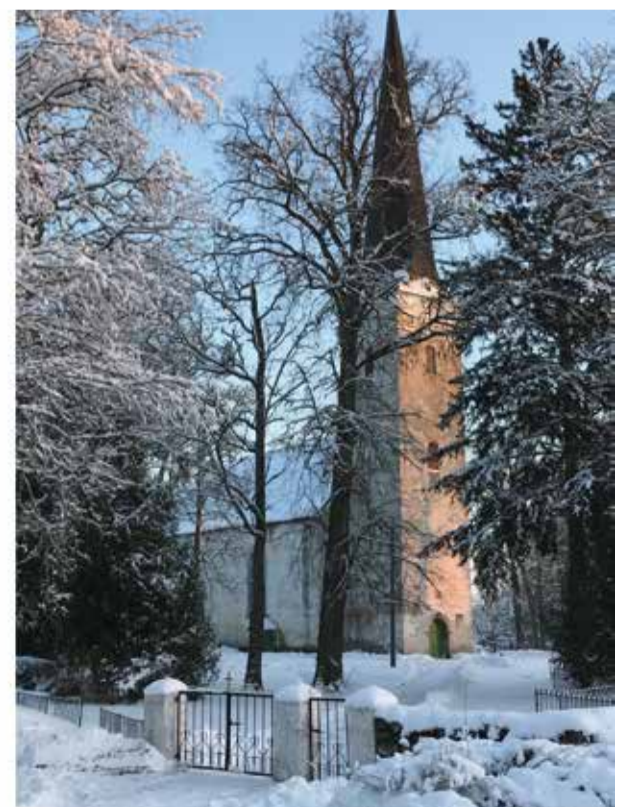
Kogume annetusi torni renoveerimiseks.

Arve nr EE491010602004146002

Annetusele lisage palun seletuseks Lääne-Nigula kirikutorni renoveerimine

Täna ja õnnistust soovides

Lääne-Nigula kogudus

Oru Kool tähistas üheskoos advendiaja algust!

Liisa Lints
Oru Kooli huvijuht
Pildid Renno Silde

Oru Kooli jõuluaeg tuli sel aastal teisiti – advendipeoga Linnamäe pargis.

Selleaastase ürituse tutvustamiseks tuleb alustada algusest. Oleme vanaaja jõulukombestikku tutvustavat väliüritust planeerinud juba mitu aastat. Kord sai takistuseks tormine ilm, teinekord koroonaviiruse laialdane levik. Sel aastal olid kõik tingimused sobivad ning ilm sai tellitud vastavalt meie vajadustele – paar miinuskraadi ja kergelt valge maapind.

Lapsevanemaid ja õpilasi oli kohale tulnud omajagu ning tuju oli pühadele vastavalt pidulik ja rõõmus. Lisameeleolu tekitas lõkketuli ning looduslikult kaunis koht. Kõhtu täitis maitsev püreesupp ning tuju hoidsid üleval mitmed tegevused. Väga populaarseks osutus jõulupärgade valmistamise töötuba, mille juures kasutati ära iga viimnegi kuuseoks. Lisaks sai ennast proovile panna mõistatuste arvamises, kirjutada jõulusoove ning valmistada jõulukrässe. Jõuludele iseloomulikult olid kavas mitmed mängulised tegevused- vägikaikavedu, köievedu, luuri vedamine ja kingsepa

silma välja pistmine. Kõik seotud vana aja jõulukombestikuga. Õiget pühademeleolu aitasid luua regilaul ja jõulujutud. Õhtu lõpetas ühine jalutuskäik Linnamäe jõulukuuse juurde, millel süütasime üheskoos lauldes jõulutuled.

Kuna selleaastane advendiaja alguse üritus läks hästi korda ning tõi kokku suure osa kooliperest, siis plaanime jõuluaega sarnaselt tähistada ka järgmisel aastal, kuigi kindlasti tuleb taas üllatusi, sest mõtteid, mis jätsime varusse on omajagu.

Nõva koolipere tegemistest

Kädly Künnap
Nõva Kooli direktor

Oleme valla kõige pisem kool, aga oleme uhked ja tänulikud, et saame igapäevaselt oma armsas koolimajas toimetada. Sellel aastal õpib koolis ja lasteaias kokku 11 last, kuid usume ja loodame, et meie pere hakkab vaikselt taas kasvama. Aga see, et koolipere on väike, ei tähenda, et me ei saaks suuri asju ette võtta!

Kooliaasta on käima läinud ja palju töid-tegemisi juba seljataga, kuid ees ootab veel mitmeid põnevaid projekte. Hea meel on selle üle, et tänu tublidele koostööpartneritele on meil võimalus jätkata ringitööga. Meie kooli õpilastel ja ka lasteaiarühma vanematel lastel on võimalus käia keramikaringis, kus õpetaja Margarita Eriti juhendamisel saab tutvust teha saviga ning voolida erinevaid põnevaid asju. Novembrist käivitus koostöös kohaliku MTÜ Nõva Koolikogukonna ja aktiivsete lastevanemate toel loodusring. Selle raames on ühe tegevusena plaanis hakata jälgima metsloomade tegemisi - söödasõim loomadele on juba valmis, nüüd ootame võimalust soetada projekti toel kaamera, millega loomade tegevust jälgida saaks. Teise suure projektina on koostöös loodusringiga plaanis taastada kooliaed – see pakub võimalusi õppimiseks nii kooli- kui ka lasteaiastele. Detsembri algusest käivitus tehnoloogiaring, kus muude tegemiste hulgas leiavad taas kasutust meie kooli robotikavahendid, mis kahjuks juhendaja puudumise tõttu olid vahepeal seisma jäänud.

Lisaks igapäevasele õppetööle ja ringi tegevusele peame väga oluliseks rahvakalendri tähtpäevi. Nii jooksid meil novembris nii koolis kui ka külas ringi mardi- ja kadrisandid. Lasteaiapere tähistas isadepäeva toredate külastusega Padisele. Iganädalaselt koguneme advendihommikute tähistamiseks

ning jõule ootame ETV Lasteekraani advendikalendriga, kust igal hommikul kuulame ühte jõulujuttu.

Käesoleval õppeaastal alustasime ka lastevanemate vestlusringidega. Esimene kokkusaamine toimus augustis vahetult enne kooliaasta algust. Sellel kohtumisel sain tutvutavaks nii laste kui vanematega, rääkisime ootustest ning panime paika plaane. Teine vestlusring toimus juba natukene teistmoodi, saime kooliperega kokku Silma Õpikojas, kus võtsime ühiselt ette laternamatka ning pärast arutasime lõkke ümber aktuaalseid koolielu puudutavaid teemasid. Mulle koolijuhina sellised vestlusringid väga meeldivad, sest vesteldes vanematega saame head tagasisidet oma igapäevatoole ning ühised koosolemised aitavad luua ühtset koolipere tunnet.

Hilissügisel liitusime Ettevõtlike Koolide võrgustikuga, sest nägime võimalust läbi selle projekti oma koolielu veelgi rikastada ning tuua nii õpetajatele kui õpilastele nii öelda koju kätte häid praktikaid ja koolitusi. Suur rõõm on selle üle, et võrgustikuga liitumine ei sea koolile mingeid rahalisi kohustusi, küll aga annab juurde palju erinevaid võimalusi õppetöö toetamiseks ja kooli arendamiseks.

Kibekiire ettevalmistus käib praegu ka jõuludeks. Nii nagu traditsiooniks on saanud, etendab koolipere ühe vahva näidendi. Loodame väga, et prooviperiood sujub kenasti ning õigepea saame oma jõulunäidendist teieni tuua vahvaid pilte oma kooli Facebookile vahendusel.

Selline väike ülevaade meie igapäevastest toimetustest Nõva Koolis, kui tahad end meie tegemistega rohkem kurssi viia, tule meile külla!

Kohtumiseni Nõva Koolis!

Tänuavaldus

Risti Lasteaia suured tänud kõikidele lapsevanematele, lasteaiataajatele ja teistele toredatele inimestele, kes on lasteaiada igati abistanud, toetanud ja teinud heategevust erineval moel aastal 2021!

Head lapsevanemad ja lasteaiataajad – koostöös teiega viisime läbi toreda kevadlaada! Kõigil oli oma panus laada õnnestumisse.

Suvisel talgupäeval olid abiks hoolekogu liikmed Tagne Kadak ja Mihail Joonasing, kelle abiga lammutasime mänguväljakul vana ronila. Aitäh teile!

Aitäh Ljubov Vaalma ja sinu pere! Tänu teile said kõik lapsed, kes sellel sügisel lasteaiast kooli läksid, vahvad nimelised kingitused ja toredad mütsid! See oli teie pere suur panus lasteaiastele! Lisaks on Ljubaga vahva projekt „Talvelindude toitmine ja vaatlemine“, kus lapsed saavad jälgida talvelindude tegemisi.

Risti Päästekomando abiga viidi läbi projekt „Tulest targem“.

Hea koostöö on Risti Põhikooliga – lasteaiastele on võimaldatud eelkoolis käia! Lisaks on hea koostöö Risti Raamatukoguga.

Eraldi suur tänu NKK Risti jaoskond ja Tiina Leesik!

Heategevusliku kingituse organiseeris Risti Lasteaiale NKK Risti jaoskond Rahvusvahelise naisteklubi heategevusliku töö koordinaatori **Karin Anderseni** vahendusel. Aitäh!

Täname veel Urmis Põld, Karl Kolter, Alari Kadak, Alvar Lai, Allar Lai, Marko Nikker. Ekspresskuller ja autojuht Janno Leesik, kes samuti tegid heategevust.

Soovin teile selle aasta viimasel kuul soovide täitumisi ja armsaid jõulupühi!

Aili Randalu
Direktor, Risti Lasteaed

Taebla Lasteaia ettevõtliku õppe edulugu

Vilja Raamat
Taebla Lasteaia

Taebla Lasteaial on tavaks pidada kevadist taimelaata. Eelmisel õppeaastal ei saanud koroonapiirangute tõttu tavapärasest kevadlaata korraldada. Lepatriinu rühma lastel tuli mõte korraldada virtuaalne taimelaat, mis kujunes põnevaks ja oodatust tulumaks ettevõtmiseks. Projekti käigus kasvatati taimed, valmistati reklaamplakadid, jagati laiali laadareklaam, korraldati taimede müük ning lõpuks sõideti laadarahade eest koos peredega Viikingite külla.

Eriline ja uutmoodi oli see, et taimede müük ja ost toimus virtuaalsete kanalite kaudu ja oli esimene innovaatiline laadakorraldamise kogemus, mis andis ka lastele teadmise, et igale probleemile leidub lahendus. See oli ettevõtlik tegu, mis näitas, kes tahab ja teeb, see suudab palju.

Edulugu esitati haridusprogrammi

Ettevõtlik Kool edulugude konkursile „Õppimine on põnev!“. Kokku esitati konkursile 103 edulugu neljas erinevas kategoorias ja neid hinnati nii maakondlikult kui ka üleriigilisel tasemel. Lepatriinude lugu pääses maakondlikus voorus edasi ning valiti kategoorias ettevõtlik haridustegu üleriigilikult nominendiks. Edulugude

tutvustamine ja võitjate väljaselgitamine toimus Edu ja Tegu ettevõtlikul hariduskonverentsil 2021. Zürii otsusel pälvis edulugu „Lepatriinude virtuaalne kevadlaat“ kategoorias ettevõtlik haridustegu II koha. Esimeseks tuli Kohtla-Järve Gümnaasiumi edulugu „Fenomenil põhinev koolimess ja õpe“.

LASi lugu

Linnamäe Arenguselts (LAS) sai alguse 2016. aasta kevadel, mil Oru, Taebla ja Risti valla ühinemisest oli möödas 2,5 aastat. Oli näha, et vald oli meie piirkonnast üha kaugemale siirdunud ning siinsed teemad väga kellelegi töölauale ei jõudnud. Kohalikele võis tunduda, et see on ühinemise paratamatu tagajärg. Õnneks oli kõrvaltvaataja pilk ja teadmised olemas Linnamäelt pärit Koit Uusil, kes võttis ühendust Andres Kampmanni ja Varje Paaliga ning hiljem Oru piirkonnast valitud volinikega, et ühiselt piirkonna tuleviku üle arutleda. Sellest kooskäimisest sündiski Linnamäe Arenguselts ja Oru piirkonnast volikogusse kandideerinud inimestest LASi nõukoda. Nõukoda liikmed kutsusid LASi tööd vedama Kadi. Alguses võeti ette Oru valla arengukava, nopiti välja teemad, mis olid meie piirkonnale tähtsad. Kohe alguses oli eesmärk, et ei tee tööd valla asemel, vaid sealt maalt, kust vald lõpetab või natuke toppama jääb. Mõne aja pärast liitus LASiga Eve, kes alustas külast külasse käies Oru kandi koduloomaterjalide kogumisega ja uusi kontakte luues hakkas vaikselt tekkima kogukonnaliikmete võrgustik.

2017. a korraldasime rahva-koosolekuid, kus tutvustasime LASi tegemisi ja plaane laiemalt. Sel ajal kogesime ka üsna palju umbusku, mis on mõistetav, sest inimesed ei saanud

arenguseltsi eesmärkidest päris täpselt aru. Aeg ja tihe suhtlemine kohalikega tegi oma töö ning kahtlemata oli väga oluline paljudele südamelähedase ja olulise Oru vana koolimaja korda tegemine. Täna ei kujuta enam ettegi, et Lasi maja kui kogukonna keskust ei oleks – sedavõrd hästi on majas pakutavad teenused (kohvik, juuksur, peoruumide kasutamine, jne) vastu võetud. Tööde ja tegemiste suurenemisel oli töökäsi juurde vaja ning meeskonnaga liitus ehitusinsenerist Meelis, teedinsener Renek ning projektiteadmistega Elle. Oleme tegelenud erinevate teemadega – koostöös vallaga Linnamäe Noortekeskuse avamine, lasteaia laiendamine moodulrühma näol, elamispiindade vähesuse probleemi lahendamine (Maali üürimaja), Oru Kultuurisaal projekteerimisest käivitamiseni, Oru Hooldekodu rekonstrueerim-

ise algatamine, ringristmik, Räägu-Rannaküla kergliiklustee. Oleme kirjutanud arvukalt projekte ning ellu viinud koolitusi, töötubasid, näitusi, traditsiooniks saanud Linnamäe kontsertide ja Maal elamise päeva.

Suurt rõõmu valmistab, et Oru kandi külade ümarlaud toob ikka ja jälle kokku särasilmseid sädeinimesi meie küladest ning et LASi nõukoda asjalikud mehed on aastaid nõu ja jõuga meie tegemisi toetanud.

Aga lõpetuseks korraldasime väikese tormi veeklaasis – selle aasta kevadel algatasime allkirjade kogumisega Oru osavalla moodustamise, mis tõi lumepallina veerema hakates kaasa muudatused ka teistes Lääne-Nigula valla kantides. Nii keerame 1. jaanuarist Oru piirkonna ajalooramatus uue lehekülje ja näeme seal pealkirja Oru osavald 2022 - ...

Suur tänu kogukonnale, et oleme tundnud teie tuge, mõistmist, kaasalõõmise tahet ja ühtekuuluvustunnet. Sama hooga uues kuues edasi!

Elle, Eve, Kadi

Koolijuhtide sügisseminar Valga õppeasutustesse

Palmi Lahe
Haridusnõunik

Seekord viisime oma valla haridusasutuste juhid sügisseminarile Valka, kus kahe päeva jooksul õnnestus külastada kolme õppeasutust: Valga Priimetsa Kooli, Tsiguliina Kooli ja Valgamaa Kutseõppekeskust. Juhtide tagasiside oli väga positiivne, sest juba kohe alguses muutus õhkkond tõiseks ning pika bussireisi käigus sai maha peetud pikk töökoosolek, kus said kõik oma probleemsemad murekohad kolleegidega läbi arutada.

Õppereisil saadi uusi põnevaid ideid. Näiteks seda, kuidas osad koolid ka-

sutavad kogupäevakooli meetodit, kus huvitegevus ja pikapäevarühma tegevus on lõimitud, väga meeldis kui professionaalselt meid vastu võeti, tehti põhjalikud ettekanded ja anti täiuslikud ülevaated koolis toimuvast.

Meeldis see, mis tehnikat on koolides kasutatud ja milliseid mööblielemente saaks meiega koolid kasutada tulevikus.

Kokkuvõtteks nentisid kõik juhid, et sellised üle-eestilised meeskondlikud õppepäevad peaksid saama iga-päevaseks koostöö osaks.

Koolipsühholoogi veerg

Minu töökogemus ütleb, et päris paljudele koolilastele pole kool kõige lemmikum koht kus käia. Nad ei tõuse hommikuti särasilmsest uue koolipäeva ootuses. Põhjuseid on erinevaid, kuid on üks, millest tahaksin täna kirjutada ning milles Teie, lapsevanemad, saate ise väga palju ära teha.

Mis see on? See on lugemine. Mis mõttes lugemine, küsite te? Jah, minu lapsele ei meeldi lugeda kohustuslikku kirjandust, aga lugeda ta oskab! Kuidas see saab probleem olla?

Kohustuslik kirjandus on tõesti midagi, mis on osade laste jaoks päris paras pähele. Siin on aga üks oluline nüanss. On suur vahe, kas lapsele ei meeldi kohustusliku kirjanduse raamatud, sest nendest osad ei tundu tema jaoks huvitavad või talle ei meeldi lugemine üldiselt. Kas Teie laps/lapsed loevad raamatuid, kas neil on lugemise vastu huvi? Enamasti saan lapsevanematelt vastuseks, et laps loeb vaid neid raamatuid, mis koolis kästakse. See on päris kurb.

Miks? Puutun kokku päris paljude lastega, kellel ei ole eraldi hariduslikke erivajadusi, kuid kellel on raskusi lugemisega ja loetust arusaamisega. Ma ei räägi praegu esimesest, teisest, ega ka kolmandast klassist. Mõtlen ikka lapsi, kes käivad teises ja kolmandas kooliastmes. Kujutage ette kui Teie laps käib kuuendas klassis ja vihkab lugemist?

Ehk siis mida olen oma töös näinud? Liiga paljudele lastele on lugemine vastumeelne. Nad ei saa loetu sisust aru. Kus on probleem? Meie koolisüsteemis on nii, et mida vanemaks lapsed saavad, seda rohkem on neil tarvis koolis lugeda ja loetut mõista. Iga ülesanne, ka näiteks matemaatikatunnis, algab tööjuhisega. Kui õpilane ei saa aru tööjuhiseist, ei oska ta ka ülesannet teha! Lugemine ja loetu mõistmine on kõige alus!

Kui lapsele tundub, et ülesanne on raske, koolis on raske, mingi aine on raske, siis esimene reaktsioon on vältimine. Näiteks, mulle ei meeldi lugeda, kasutan iga võimalust, et seda mitte teha. Lühiajalisel tunneb laps end hästi: jess, mul on lihtsam. Aga suures plaanis teeb see lapsele karuteene. Kui probleemiga ei tegele, siis probleem suureneb. Tekib lumepalliefekt, sest nagu ma enne mainisin, on loetu mõistmine oluline igas õppeaines. See tähendab, et lapse õpitulemused kannatavad, võivad tekkida õpilüngad. Vältimisele järgnevad järgmised astmed, näiteks puudumised mõnedest tundidest või tervetest koolipäevades, kuni koolist välja kukkumiseni. See viimane on muidugi ekstreemne näide, mida juhtub harva, aga juhtub.

Lapsevanemal on siin kõige tähtsam roll. Olen vestelnud lapsevanemaga, kes on proovinud lahendada probleemi sellega, et andnud kuuenda klassi õpilasele raamatu kätte ja oodanud, et nüüd kõik muutub. Laps hakkab lugema ja probleemid on lahenenud. Saate vist isegi aru, et selline käitumisviis pole viinud tulemuseni. Lauale tekkinud raamat pole iseenesest tekitanud motivatsiooni ega järjepidevust.

Mida saate Teie teha, et Teie lapsel oleks koolis lihtsam? Kuidas tekitada lapse huvi (või vähemalt mitte vastumeelsus) lugemise vastu? Kuidas tekitada motivatsiooni? Kuidas saavutada järjepidevust?

Alustada saab juba lasteaias. Lastele raamatute lugemine on midagi, mis arendab nende töömälu, annab võimaluse lapsel ja lapsevanemal kvaliteetselt koos aega veeta ning tekitab huvi. Koos regulaarselt raamatute valimine saab olla eluviis. Kuidas laps teab, mis koht see raamatukogu on kui vanem teda sinna ei vii? Lasteraamatukogudes on väga toredad töötajad, kes saavad raamatuid soovitada vastavalt lapse huville. Laps võiks valida raamatuid ise. Kõiki raamatuid ei pea läbi lugema kui kodus selgub, et mõni raamat ei ole huvitav, see on ok. Alati võib võtta igaks juhuks veidi suurema valiku. Mõnikord toimuvad raamatukogudes erinevad üritused, näiteks tuleb külla lugemiskoer või loetakse ette muinasjutte.

Koos lugemine motiveerib last. Last järjepidevalt lugema suunamine ja loetu kohta küsimuste küsimine ei anna lapsele võimalust vältida. Valides, tekstid, mis ei ole liiga rasked, aitame last, hoiame lapse motivatsiooni. Mõnikord on näiteks ka koolis kohustusliku kirjanduse raamatud teksti mõttes lapsele liiga rasked, kuna ta ei ole selle tasemel, mida selles klassis eeldatakse. Lugemine võiks olla osa igast päevast, nagu õhtusöök või hammaste pesemine.

Viise, kuidas oma last aidata ja toetada, on palju. Oluline on järjepidevus. Harjumus (ka lugemisharjumus) tuleb harjutades. Mida rohkem lapsed loevad, seda osavamad nad on. See võib olla neile kasulik palju laiemas võtmes kui me oskame arvatagi.

Lapsevanema töö on väljakutse iga päev. Kui Te soovite küsida nõu või tunnete, et mõistus on lihtsalt otsas, siis ootan Teie kõnesid ja kirju.

Lugupidamisega

Kärt Lusmägi
kart.lusmagi@laenenigula.ee
57705505

Häid pühid!

Noorte Heaks projektikonkurss

Tänu Noorte Heaks projektikonkursi põhivooru ja täiendava välkvooru rahastuse oma projektide läbiviimiseks said kolm Lääne-Nigula valla noortekeskust, Linnamäe Noortekeskus, Taeb-la Noortekeskus ja Palivere Noortekeskus. Välkvooru peamine eesmärk oli toetada ettevõtmisi, mis on seotud noorte vaimse tervise toetamise ja digitaliseerumisega. Projekte rahastas Haridus- ja Noorteamet.

Linnamäe Noortekeskuses toimus novembri lõpus ning detsembri alguses projekt noortele „Tervis on minu sõber“. Projekti tegevused kattusid ka üle-eestilise noorsootöö nädalaga, mis panid rõhku noorte vaimsele tervisele ja digitaliseerumisele. Kokku oli võimalik Linnamäe noortel võtta osa neljast üritusest. Nendeks olid: Turvalise interneti koolitus – koolitaja Diana Poudel, jooga töötuba – koolitaja joogaterapeut Merle Vau, vaimse tervise teemaline foto-orienteerumine koostöös Oru kooli õpilasesindusega ning vaimse tervise ABC koolitus – Peaasi.ee koolitaja. Te-

gevused toimusid nii noortekeskuses kui ka Oru koolis.

Suvel sai Taeb-la Noortekeskuse esitatud projekt rahastuse Noorte Heaks projektikonkursi põhivoorust, kus koostöös Taeb-la Kooliga pakutakse noortele võimalust ennast arendada õmbuskunsti alal. Noortele ja ka teiste kogukonnaliikmetele kasutamiseks soetati kaasaegsed õmbus- ja masintikkimisvahendid koos vajalike programmeidga. Projekti raames saavad noored õppida nii noortekeskuses, kui koolis, kuidas ise luua tikkimispile, kasutada soetatud vahendeid ja valmistada endale erinevaid õmblustöid. Noorte Heaks täiendava välkvooru raames viib noortekeskus detsembrikuu jooksul läbi ka mitu vestlusringi, liikumistrenni ning fotokonkursi, mille eesmärk on suurendada Taeb-la noorte teadmisi vaimse ja füüsilise tervise hoidmise ja parandamise teemal. Üritusi viivad läbi omaala spetsialistid, Hanna-Brett Lepplaid, Ester Rodima jt. Lisaks saab Taeb-la Noortekeskus projekti raames noortekeskuse kõrvale õppe- ja puhke-

ala koos pinkide ja välitenniselauaga, et kogukonna noortel ja ka teistel soovijatel, oleks rohkem võimalusi aastaringelt tegevusi läbi viia värskes õhus. Koolitused ja vestlusringid toimuvad ka peale projekti lõppu ning osalema ootame kõiki noori.

Noorte Heaks projektikonkursi põhivoorust sai oma projektile rahastuse ka Palivere Noortekeskus. Projekti „Treenitud mõtted“ eesmärgiks on arendada noorte seas eesmärkide saavutamist, ratsionaalset mõtlemist ning läbi praktiliste tegevuste arendada noorte ettevõtlikkust ja loovust. Lisaks suurendati Palivere Noortekeskuse õueala võimalusi antud tegevuste läbiviimiseks. Projekti raames soetati õuealale ilmastikukindel malelaud koos sinna juurde sobivate pinkidega. Projekti tegevused algasid septembris ja lõppevad detsembris. Täpsemat infot projekti jooksul toimuvatest üritustest leiab noortekeskuste sotsiaalmeedia kontodelt.

Linnamäe, Taeb-la ja Palivere Noortekeskused

Linnamäe noored „Turvaline internet“ koolitusel. Koolitust viis läbi Diana Poudel.

Foto Piret Loorits

Uudiseid Martna Põhikooli Erasmus+ projektidest

Kairi Mustjätse

Martna kooli Erasmus+ projektide koordinaator

Martna koolis on sellel aastal korraga töös kaks projekti.

„Robocoders Z in 4.0“ projekt seisis peaaegu poolteist aastat Covid-19 pandeemia tõttu. Nüüd on meil rõõm teatada, et projekti töö on taas käivitunud. Novembri keskel kuulutasime välja loovtööde konkursi 5.-8. klassi õpilastele. Õpilased peavad Jõuluvana hädast välja aitama.

Jätkuvad ka rahvusvahelised õppimisüritused. Novembri viimasel nädalal toimus projekti kolmas kohtumine Portugalis, Barceloses. Meie koolist osalesid Hanna Laurete 6. klassist, Kätlin ja Karl Rasmus 7. klassist, Kaspar 9. klassist ning õpetajad Järvi Kimst ja Kairi Mustjätse.

Nelja Barceloses veedetud päeva sisse mahtusid robotika töötoad, kultuurireisid Atlandi ookeani rannikul asuvasse Portosse ja Viana do Castelo. Õpilased programmeerisid Portugali õpilaste poolt kokkupandud roboteid veebipõhises programmeerimise keskkonnas Open Roberta. Lahendati erinevaid väljakutseid: slaalomi sõit-

Martna kooli õpilased ja õpetajad projekti lõpetamisel.

mine, labürindi läbimine, joone jälgimine jms. Toimus ka 3D printimise töötuba TinkerCadiga. Fotod ja videod on vaadatavad Facebookis Martna Põhikooli ja projekti veebilehtedel <https://www.facebook.com/martnapk/> ja <https://www.facebook.com/RZin4.0>. Kui olud vähegi

lubavad saame sõpradega Poolast, Portugalist, Türgist, Rumeeniast ja Itaaliast kokku Rooma lähedal Monteviascones jaanuari viimasel nädalal. Ees ootavad uued väljakutsed uute robotitega. „STEM Labyrinth“ on koostööprojekt erinevate haridusasutuste vahel. Projekt algas möö-

dunud aasta detsembris, kuni oktoobri alguseni toimusid partnerite kokkusaamised virtuaalselt. Nende veebi koosolekute tulemusena on projekti esimene tulemusena ja kättesaadav veebis <https://stemlabyrinth.com/et/juhendmaterjal/>. Tegemist on MATIK-õpetajatele mõeldud käsiraamatuga, kust on leitavad projekti alguses veebis läbiviidud uuringute tulemused ja analüüs, erinevad MATIK õpetamisega seotud artiklid ning tunnikavad.

Oktoobri alguses said projekti partnerid Portugalist, Soomest, Itaaliast, Makedooniast, Küprosel, Kreekast ning Eestist kokku Küprosel, Larnakas.

Kahe päeva jooksul arutati ja lepiti kokku, kuidas minna edasi järgmise ühise tööga, mobiilse äpiga. Mobiilse äpi tarvis loovad kõikide partnerkoolide õpetajad MATIK suunitlusega probleemülesandeid. Äpi Beeta versioon peab olema valmis järgmise veebruaril lõpuks, siis algab selle katsetamine kolmes partnerriigis: Eestis, Kreekas ja Küprosel. Kutsungi siin Lääne-Nigula valla kolmanda ning neljanda kooliastme loodusainete ja matemaatika õpetajaid ka seda äppi katsetama. Selleks võtke ühendust meie kooliga ning saatke e-kiri aadressile kairi.mustjätse@martna.edu.ee.

Martna maadlejad lõpetasid aasta edukalt mitme meistritiitliga

Sportklubi Martna

Foto Jarmo Danilov

Novembri lõpus võitsid Martna maadlejad kaheksa Läänemaa meistritiitlit. Lisaks tiitlitele jääb 2021. aastat meenutama ka klubi uus, Eestis ainulaadne rullitav maadlusmatt.

“See aasta on olnud kindlasti varasematest teistsugune - on koroona aasta ja seetõttu on olnud vähe trenne ja aasta esimeses pooles vähe võistlusi. Sügisest alates oleme proovinud igal toimival võistlusel osaleda,” rääkis SK Martna treener Tiit Seiton. “Lihulas toimunud võistlustel osalesid Lääne- ja Pärnumaa maadlejad ja mitmed meie maadlejad said esikohti ka üldarvestuses. See valmistab rõõmu.”

Kaheksast maakonna meistrit said tiitli esimest korda Grete Danilov, Endriko Toombu ja Joonas Tammemägi. Esikoha said veel Kalle Vaher, Kristo Tikerpuu, Jarmo Danilov, Argo Vispert ja Jarko Danilov. Marko Pukk saavutas teise koha.

Võistlus toimus Lihulas Läänemaa ja Pärnumaa

koostöös ning selgitati mõlema maakonna parimad maadlejad.

Need noored, kes tänava koroona kiuste trennidega on jätkanud, on olnud väga tublid, sõnas treener. Klubi maadlejate suuremateks saavutusteks on tänava Hendrik Rämmani kolmas koht Eesti meistrivõistlustel juunioritele kreeka- rooma maadluses. Õpilaste meistrivõistlustel saavutasid pronksi oma kehakaalus Kristo

Tikerpuu ning Jarmo Danilov. “Märkimist väärib ka Jarko Danilovi Eesti meistrivõistlustel raskekaalus saavutatud viies koht,” lisas treener.

Aasta algusest on Martna maadlejad saanud trennida ka Eestis ainulaadset rullitaval maadlusmatil. Taolisi matte on Eestis täna kaks ning selle eelis on, et mati saab väga kergelt kokku ning lahti rullida, et universaalset spordisaali teistele treenijatele vabastada. “See matt on super ja kaarhalli saal, kus me trenni teeme, on super! Trenni on kohe hea teha,” kiitis Seiton. Mati soetamisel aitas klubi ettevõtte Baltic Agro.

SK Martnas trennib 15 last, neist üks tüdruk ja ülejäänud poisid vanuses 7 kuni 15. “Eriti tore on, et endised Martna maadlejad Raigo Heinaste ja Kaarel Kants nooremaid toetavad ja võistlustel kaasas käivad,” märkis Seiton. Treener loodab, et uus aasta toob rohkem treeninguid ja võistluseid. “Iga-aastane suur maadluspidu Tallinn Open on praegu ära jäänud, samamoodi Martna lahtised meistrivõistlused. Näeme jooksvalt, kas need toimuvad, aga loodame parimat,” sõnas ta.

Timberston
HAKK-PUIDU
ost-müük,
tootmine

Jaak Raid
tel 5362 8043
jaak.raid@timberston.ee

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan

Kullamaa Kultuurimaja juhataja

Kullamaa Kultuurimaja galeriis on avatud näitus, mis annab põgusa ülevaate kahe andrikka kunstniku Beatrice Tobiase ja professor Arnold Alasi loomingust. Mõlema kunstniku sünnist möödus tänavu 110 aastat. Berliinis helilooja Rudolf Tobiase peres sündinud Beatrice lõpetas Berliini Riigiooperi tantsukooli ja oli seejärel teatri balletitrupi liige.

Asudes elama New Yorki alustas Beatrice sealse joonistuskoolis kunstiopinguid ning pühendas oma tulevase elu täielikult kunstile. 1930-del aastatel nägi Eestis trükivalgust Beatrice Tobiase kirjutatud ja illustreeritud lasteraamat „Vahva poisu Kua-Ko“ ning õe Heleniga kahasse kirjutatud ning illustreeritud lasteraamat „Mart ja Mari“. Tema kujundatud oli ka Tallinna Kirjanduse Ühisuse ajakiri „Laste Rõõm“. Aastakümneid töötas ta ajalehe New York Timesi juures illustraatorina ning kujundas kuulsat Metropolitan Opera kavalehti. Beatrice Tobiase suri 2. oktoobril 1998. aastal New Yorgis ja tema põrm puhkab oma isa kõrval Kullamaa kalmistul.

Maalikunstniku ja kauaaegse Eesti Kunstiakadeemia õppejõu Arnold Alasi lapsepõlv ja

Beatrice Tobiase joonistus aastast 1955

noorusaastad möödusid Kullamaal. Tulevase professori haridustee algas Silla 6-kl Algkoolis, mille ta 1927. aastal lõpetas. Huvipakkuv on ehk fakt, et omaaegses Silla koolis on õppinud veel kaks tulevast Kullamaalt pärit maalikunstnikust professorit Eduard Einmann ja Valdemar Väli.

Arnold Alasi kunstiopingud olid Riigi

Arnold Alas „Maastik Kullamaal“ aastast 1956

Kunstitööstuskoolis, Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaalias, kus ta täiendas end pargikujunduse alal. Tema töömehete algas Tallinna Riigiparkide Valitsuses. Mainin, et Alasi kujundatud oli EV presidendi suveresidentsi Oru lossi park.

Aastatel 1957–1962 oli Alas Eesti Kunstnike Liidu esimees ja 1944–1987 Eesti Kunstiakadeemia

professor ning joonistuskateedri juhataja. Arnold Alas suri 20. aprillil 1990. Ta on maetud Tallinna Metsakalmistule.

Kahe andrikka looja tähtpäevanäitus Kullamaa Kultuurimaja galeriis jääb avatuks alanud jõulukuul lõpuni.

Küünalde peegeldus

Pildi joonistas Eliisabet Roosvald, 13-aastane.

Küllike Valk

Martna Püha Martini kogudus

"Tüdrukud, tüdrukud!" hüüab ema püüdliselt vaikselt häälel. "Ärge jookse surnuaias!"

Tüdrukud, õed Maila ja Leila, võtavad hoogu maha. Jah, sellest oli kodus juttu küll, et kalmistul ei joosta ja ei kilgata, räägitakse vaikselt.

"Ema," Maila tuleb emale lähemale "kas sa mäletad tõesti, kus on vanaisa haud. Kõik on valge, mina küll ei mäleta, ma ei tunne siin ühtegi kohta enam ära!"

"Ikka mäletan, olen siin ju palju kordi käinud. Vanaisa maeti vanaema kõrvale ja tema haul olen ma saanud käia juba 12 aastat."

"Mina vanaema ei mäletagi," tunnistab Leila. "Jah, ilmselt küll, sina olid siis aastane ja Mailat polnud hoopiski mitte olemas veel."

Vanaisa maeti suvel, nii on tüdrukud olnud osalised selles, aga ega nad suur midagi aru ei saanud, mis suvel toimus. Hirmus kurb oli, see tunne on meeles.

"Ema, miks me täna siin oleme? Täna on ju jõuluõhtu, peaks hoopis kodus televiisorit vaatama!" pakub Maila.

"Jah, sõbrake, on tõesti jõuluõhtu, selle pärast oleme siin. Vaata teised on ka käinud, küünlad põlevad üle terve kalmistu. Selline on ikka olnud komme, et kui meil on kodus pidu, siis mõtleme

nende peale ka, keda enam meie keskel ei ole, aga kes on meile väga- väga kallid.

Mäletad, suvel, kui oli vanaisa matus, me olime kirikus koos. Koduvärvasse puistasime kuuseoksi ja vanaisa kääpa kaunistasime ka kuuseotste ja lilledega. Täna on meil kodus jõulukuusk ja kirikus on ka kindlasti ilus jõulukuusk.

Homme me tähistame jõululapse, Jeesuse, sünnipäeva, sest Tema on Jumala kingitus meile. Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu. Seda igavest elu sümboliseerib ka jõulukuusk meie kodus. Näe selle raudristi kõrval ongi meie omad puhkamas. Paneme küünlad põlema!" Ema lükkab hauakivilt lume maha ja nimed tulevad välja. On tõesti nende omad vanaema ja vanaisa. Nüüd tuleb tuttav ette!

Küünlad säitakse laternate sisse, pisut eemal on naabritädi haud, sinna saab ka küünal jäetud. Edasi kulgeb tee kirikusse. Uksed on lahti, orel mängib ja ongi kuusk! Nii suurt kuuske ei saaks küll koju tuua, hea et kirik nii kõrge on. Ja ainult väikesed tulukesed on kuuse peal, nagu tähed taevast.

Inimesed laulavad ja kuulavad jõulugu, see on tuttav: "Neil päevil sündis, et keiser Augustus andis käsu kirjutada üles kogu riigi rahvas. ... Kõik oli olnud nii, nagu neile oli räägitud."

"Oh, kui ilus," õhkab Maila. "Ma tean seda lugu sõna-sõnalt, aga ikka on ilus!"

Kui nad kirikust väljuvad, on õues juba hämar ja nüüd säravad kõik küünlad. "Vaata!" sikutab Maila ema varrukast. "Kõik tähed säravad!"

Kõik seisatavad hetkeks ja vaatavad tumedasse taevasse. Tõesti kõik tähed säravad! "Need tähed peegeldavad kõiki säravaid küünlaid!"

Haapsalu
Kutsehariduskeskus

**TALVINE
VASTUVÕTT
2022**

alates
01.12.2021

**TASUTA
KUTSEÕPE
TÄISKASVANUD
ÕPPIJALE**

Kokk 4. tase 2 aastat

Plaatija 4. tase 0,5 aastat

Kondiiter 4. tase 1 aasta - UUS!

Kalkkatuseehitaja 3. tase 1 aasta

Toitlustuskorraldus 5. tase 1 aasta

Kasutajatõe tehnik 4. tase 1 aasta - UUS!

Linnugiid (jätkuõpe) 5. tase 0,5 aastat - UUS!

Silmuskuduja 5. tase 1 aasta

TÖÖKOHA PÕHINE ÕPE

Puusepp 4. tase 2 aastat - UUS!

Lapsehoidja (jätkuõpe) 5. tase 0,5 aastat - UUS!

CNC-puidutöötlemiskeskuse operaator

4. tase 0,5 aastat

*Tule kuula
või küsi!*

**VEEBI-
INFOTUND**
06.01.2022
kl 16-17

Telefon 666 1751
hkhk.edu.ee/vastuvott
vastuvott@hkhk.edu.ee

www.hkhk.edu.ee

VEDRA KÜLAST PÄRIT HOBIKUNSTNIKU

KÜLLI PALTRE MAALIDE NÄITUS/MÜÜK

Kohapeal pakkuda ka isikupäraseid jõuluingitisi- kaarte, värviraamatuid, järjehoidjaid

ALATES 6. DETSEMBRIST LINNAMÄEL ORU RAAMATUKOGUS
E JA K 9.00 - 17.00
T JA N 13.00 - 19.00
R, L, P SULETUD

Jõulupakid

Kullamaa osavalla kodused lapsed saavad oma kommipaki kätte Kullamaa Osavallavalitsusest kuni 14. jaanuarini 2022.

Palume paki kättesaamise aeg eelnevalt kokku leppida numbril
472 4760

Telli jõuluroog koju!

Palivere söögitoas valmistame jõululauale koduseid toite - sülti, pasteeti, hapukapsaid, seapraadi, piparkooke, kõrvitsasalatit, kodust sinepit, karaskit ja adravõid.

Jõulutoidude komplekti on võimalik koju tellida telefonil 502 6287 ja 479 4205
Toidupakkide vedu 21 - 23. detsembril

Rõõmsaid pühi!

Wana kooli kohvik E-R 11-13

Lõuna koju või tööle telli kella 10-11 tel. 5323 3662
(Linnamäe, Taevla ja Sinesepi praekond)
Vaata menüüd kohviku FB-lehelt!

Igaüks meist vajab kodusoojust, südamesse päikest, mis ei looju.
Puhtaid mõtteid, millest hing saab valgust, kaunist jõuluaja algust!

Kauneid jõule ja rõõmurohket uut aastat!

Lääne-Nigula Valla Haridusosakond ja Tugiteenuste keskus

KAS SALMID ON JUBA PEAS?

JÕULUVANA KÜLASTAB PALIVERE 24. DETSEMBRIL KL 16:00

TÄPSEM INFO: PALIVERE.ALEVISELTS@GMAIL.COM

Õnnistatud ja rahulikke pühi!

Soovib Lääne-Nigula kogudus

LÄÄNE-NIGULA VOLIKOGU JA VALLAVALITSUS SOOVIVAD

Rahulikku jõuluaega ja õnnelikku uut aastat!

Jõuluvana ja meie talu elanikud kutsuvad lapsi külla!

Kahe tunni jooksul saavad lapsed osaleda Mironov talus erinevates tegevustes õues:

- Mängud jõuluvanaga.
- Tutvumine talus elavate loomadega – hobused, ponid, kitsed, lehmad, jänessed, kanad, koerad. Mõned meie talu elanikud näitavad oma oskusi.
- Püstkojas lõke, kuum tee ja piparkoogid.
- Kui olete nälgjane, on meil teile kuum supp.
- Igale lapsele Jõuluvanalt kingitus.

Selga ilmale vastav riietus ja kindad, kuna üritus toimub õues.
Piletihind täiskasvanutele on 10 eurot. Laste piletihind 15 eurot (sisaldab magusat kingitust)
Üritused toimuvad laupäeviti ja pühapäeviti kell 12.00
Registreeru eelnevalt. Üritusel osalejate arv on piiratud!
Registreerumiseks kirjutage meile sõnum Facebookis (Mironov talu) või saatke e-kiri: mironofshow@gmail.com

Lääne-Nigula valla ajaleht

Lääne-Nigula valla ajaleht

Tasuta valla ajaleht jõuab üks kord kuus igasse Lääne-Nigula valla postkasti. Tiraaz 3202 ex.

Reklaame, teateid ja kaastöid ootame meiliaadressile maris.siemes@laanenigula.ee
või võtta ühendust tel 56 611 620.
Toimetaja Maris Siemes, küljendus-kujundus Absoluutne OÜ, trükk PRINTALL trükikoda